

राज्य माहिती आयोग, खंडपीठ नाशिक यांचे समोर माहितीचा अधिकार
अधिनियम २००५ मधील कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील

अपील क्रमांक : २०१०/रामाआ/अपील/सीआर/३४२
निर्णय दिनांक : १५/०६/२०११

१ श्री. सुरळकर नागसेन राजाराम. : अपिलार्थी : अनुपस्थित
मु.पो. नाडगांव (दादानगर) ता. बोदवड, जि. जळगाव.

विरुद्ध

१ जन माहिती अधिकारी तथा : प्रतिवादी : उपस्थित
ग्रामसेवक (७ जण)
वराड, वरखेड, करंजी, जामठी, राजुर, निमखेड, आमदगाव,
पंचायत समिती, बोदवड, ता. बोदवड, जि. जळगाव.
२ जन अपिलीय अधिकारी तथा : उपस्थित
विस्तार अधिकारी (ग्रा.पं.)
पंचायत समिती कार्यालय, बोदवड, जि. जळगाव.

निर्णय

उपरोक्त प्रकरणी अपिलार्थीनी राज्य माहिती आयोगाच्या औरंगाबाद खंडपीठाकडे दिनांक २१/०६/२०१० रोजी दाखल केलेले अपील आज रोजी आयोगाच्या विचाराधीन आहे.

अपिलार्थी यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६(१) अन्वये त्यांचा अर्ज दिनांक १७/०३/२०१० नुसार गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती, बोदवड यांच्याकडून, बोदवड तालुक्यातील, ग्रामपंचायतीला कंत्राटी ग्रामसेवक रुजु झाल्याच्या दिनांकापासून ते दिनांक ३१/०३/२००९ पर्यंत केलेल्या, ग्रामपंचायतीच्या जमाखर्चाची वर्षवार माहिती तसेच योजनांच्या निधीसह जमा व खर्चाची योजनानिहाय माहिती मागीतली आहे. माहिती प्राप्त न झाल्याने अपिलार्थीनी त्यांचा अर्ज दि. २०/०४/२०१० नुसार प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा विस्तार अधिकारी ग्रामपंचायत पंचायत समिती बोदवड यांच्याकडे प्रथम अपील दाखल केले.

आज सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थी उपस्थित नाहीत. त्यामुळे त्यांचे म्हणणे ऐकून घेता आले नाही. तथापि त्यांनी आयोगाकडे अधिनियमाच्या कलम १९(३) खाली दाखल केलेला अपील अर्ज हाच

त्यांचा युक्तीवाद गृहित धरून सुनावणी घेण्यात आली. या अर्जामध्ये अपीलाचे कारण असे नमूद केले आहे की, संबंधीत माहिती अधिका-यास माहिती देण्यास वेळोवेळी सुचित करून सुध्दा माहिती देण्यास टाळाटाळ व दिशाभूल केली. आज सुनावणीच्या दिवशी गट विकास अधिकारी पंचायत समिती बोदवड यांनी असा युक्तीवाद केला की, त्यांनी त्यांचे पत्र दि. ०३/०४/२०१० नुसार मागितलेली माहिती ग्रामपंचायत संबंधी असल्याने ते अर्ज एकूण १३ ग्रामपंचायतींच्या ग्रामसेवकांकडे वर्ग केले व संबंधीताने मागीतलेली माहिती त्यांना विहित मुदतीत देण्याबाबत सूचना दिल्या. या पत्राची प्रत अपिलार्थीना देऊन ग्रामपंचायतीकडून माहिती प्राप्त करून घेण्याबाबत कळविले. आज सुनावणीच्या दिवशी, ज्यांच्याशी संबंधीत माहिती आहे असे ७ ग्रामसेवक उपस्थित आहेत. त्यापैकी दोघांनी (ग्रामपंचायत वरखेड खुर्द व धोडखेडा) यांनी अपिलार्थीनी माहिती पूरविली आहे व इतर ग्रामसेवकांनी संबंधीतास माहिती दाखविली आहे असे सांगीतले. तथापि ग्रामसेवक ग्रामपंचायत वरखेड वगळता, इतर ग्रामसेवकांनी त्यांच्या म्हणण्याप्रित्यर्थ कोणतीही पत्रे, पोस्टाचे दाखले वगैरे सारखे पुरावे दाखवू शकले नाहीत. सर्वांनी आज माहिती सोबत आणल्याचे सांगीतले. अपिलार्थी उपस्थित असते तर त्यांना माहिती दिली असती असे सर्वांचे म्हणणे होते. तरी संबंधीत अपीलदारास ८ दिवसांच्या आत रजिस्टर पोस्टाने माहिती देण्यात येईल असे त्यांनी सांगीतले. त्यांनी पुढे असेही सांगीतले की, सर्वजण कंत्राटी ग्रामसेवक असून त्यांना रु. २५००/- इतके मानधन मिळते.

याप्रकरणी प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा विस्तार अधिकारी (ग्रा.पं) पंचायत समिती बोदवड यांनी असा युक्तीवाद केला की, या प्रकरणी दि. १४/०५/२०१० रोजी सुनावणी घेण्यात आली. सुनावणीच्या वेळी अपीलदारासह ७ कंत्राटी ग्रामसेवक हजर होते. त्यांना असे आदेश देण्यात आले की, सर्व ग्रामसेवकांनी १५ दिवसात अपिलार्थीना माहिती उपलब्ध करून द्यावी.

आयोगास उपलब्ध करून देण्यात आलेली कागदपत्रे व उत्तरवादी यांचा युक्तीवाद पहाता असे दिसून येते की, जन माहिती अधिकारी म्हणून एकूण ७ ग्रामसेवक आहेत. त्यापैकी २ ग्रामसेवकांनी माहिती पुरवली आहे. उर्वरित ५ ग्रामसेवकांनी जरी आज माहिती सोबत आणली असली तरी अपिलार्थीना ब-याच विलंबाने माहिती प्राप्त करून दिली जाणार आहे. त्यामुळे त्यांनी अधिनियमाच्या कलम ७(१) चे उल्लंघन केले असल्याने ते अधिनियमाच्या कलम २०(१) नुसार शास्तीस पात्र होतात.

त्यामुळे जन माहिती अधिकारी तथा ग्रामसेवक (५ जण) यांच्यावर एकत्रितरित्या ५०००/- रुपये (प्रत्येकी १०००/- रुपये) एवढी शास्ती लादण्यात येत आहे. या शास्तीचा भरणा त्यांनी "००७० इतर प्रशासनिक सेवा, ६० इतर सेवा, ८०० इतर जमा रक्कम १८ माहितीचा अधिकार ००७०- ००६१" या लेखाशिर्षा खाली ४ मासिक समान हप्त्यात शासकीय कोषागारात करावा. जन माहिती अधिकारी तथा ग्रामसेवक (५ जण) यांना असे आदेशीत करण्यात येते की, अपिलार्थीनी मूळ अर्जाद्वारे मागितलेली माहिती त्यांना हे आदेश प्राप्त होताच रजिस्टर पोस्टाने ८ दिवसात विनामूल्य पुरवावी.

उपरोक्त विवेचनाच्या पार्श्वभूमीवर अपिलार्थीनी आयोगाकडे दाखल केलेले द्वितीय अपील अंशतः मान्य करण्यात येऊन खालील प्रमाणे आदेश देण्यात येत आहेत.

आदेश

१. अपिल क्रमांक ३४२/२०१० अंशतः मान्य करण्यात येत आहे.
२. जन माहिती अधिकारी तथा ग्रामसेवक (५ जण) यांना असे आदेशीत करण्यात येते की, अपिलार्थीनी मूळ अर्जाद्वारे मागितलेली माहिती त्यांना हे आदेश प्राप्त होताच रजिस्टर पोस्टाने ८ दिवसात विनामूल्य पुरवावी.
३. जन माहिती अधिकारी तथा ग्रामसेवक (५ जण) यांनी अधिनियमाच्या कलम ७(१) चे उल्लंघन केले असल्याने ते अधिनियमाच्या कलम २०(१) नुसार शास्तीस पात्र होतात. त्यामुळे त्यांच्यावर एकत्रितरित्या ५०००/- रुपये (प्रत्येकी १०००/- रुपये) एवढी शास्ती लादण्यात येत आहे. या शास्तीचा भरणा त्यांनी ४ मासिक समान हप्त्यात शासकीय कोषागारात करावा.

स्थळ : नाशिक
दिनांक : १५/०६/२०११

(मा. हि. शाहा)
राज्य माहिती आयुक्त,
खंडपीठ नाशिक

प्रत,

- १ श्री. सुरळकर नागसेन राजाराम. मु.पो. नाडगांव (दादानगर), ता. बोदवड, जि. जळगाव.
- २ जन माहिती अधिकारी तथा गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती कार्यालय, बोदवड, जि. जळगाव यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ३ जन अपिलीय अधिकारी तथा विस्तार अधिकारी (ग्रा.पं), पंचायत समिती कार्यालय, बोदवड, जि. जळगाव यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ४ निर्णय नस्ती.

राज्य माहिती आयोग, खंडपीठ नाशिक यांचे समोर माहितीचा अधिकार
अधिनियम २००५ मधील कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील

अपील क्रमांक : २०१०/रामाआ/अपील/सीआर/३४३
निर्णय दिनांक : १५/०६/२०११

१ श्री. सुरळकर नागसेन राजाराम
मु.पो. नाडगाव (दादानगर) ता. बोदवड,
जि. जळगाव

: अपिलार्थी : अनुपस्थित

विरुद्ध

- १ जन माहिती अधिकारी तथा
विस्तार अधिकारी (ग्रा.पं),
पंचायत समिती कार्यालय, बोदवड,
जि. जळगाव.
- २ जन अपिलीय अधिकारी तथा
गट विकास अधिकारी,
पंचायत समिती कार्यालय, बोदवड,
जि. जळगाव.

निर्णय

उपरोक्त प्रकरणी अपिलार्थीनी राज्य माहिती आयोगाच्या औरंगाबाद खंडपीठाकडे दिनांक २१/०६/२०१० रोजी दाखल केलेले अपील आज रोजी आयोगाच्या विचाराधीन आहे.

अपिलार्थी यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६(१) अन्वये त्यांचा अर्ज दिनांक १०/०३/२०१० नुसार गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती कार्यालय, बोदवड यांच्याकडून संपूर्ण स्वच्छता कार्यक्रमाअंतर्गत शौचालयासाठी देण्यात येणारे अनुदान ज्या वर्षापासून सुरु झाले तेहापासून ग्रामपंचायतीकडून वितरित झालेल्या अनुदानाच्या ग्रामपंचायतीच्या नावांची माहिती, या कार्यक्रमाअंतर्गत शौचालयासाठी एका कुटुंबाला प्रोत्साहनपर अनुदान दिले जाते, प्रोत्साहनपर अनुदान लाभार्थ्यांना देतांना लाभार्थी दारिद्र्य रेषेखालीलच असला पाहिजे किंवा नाही याची माहिती वगैरे विस्तृत माहिती एकूण २१ मुद्यांद्वारे मागितली आहे. अर्जात नमूद असलेली माहिती मुदतीत न दिल्याचे आणि टाळाटाळ केल्याचे कारण नमूद करून अपिलार्थी यांनी दि. २०/०४/२०१०

नुसार प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा विस्तार अधिकारी (ग्रा.पं) पंचायत समिती, बोदवड यांचेकडे प्रथम अपील दाखल केले.

आज सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थी उपस्थित नाहीत. त्यामुळे त्यांचे म्हणणे ऐकून घेता आले नाही. तथापि त्यांनी आयोगाकडे अधिनियमाच्या कलम १९(३) खाली दाखल केलेला अपील अर्ज हाच त्यांचा युक्तीवाद गृहित धरण्यात येऊन सुनावणी घेण्यात आली. या अर्जात त्यांनी अपीलाचे प्रयोजन असे नमूद केले आहे की, मुद्दा क्र. ५, ९, १०, १६ व १८ ची माहिती खोटी व अपूर्ण दिली आहे. आज सुनावणीच्या दिवशी गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती, बोदवड यांनी असा युक्तीवाद केला की अर्जदाराच्या दि. १०/०३/२०१० च्या अर्जास त्यांचे पत्र दि. ०६/०४/२०१० नुसार २१ मुद्द्यांवरील माहिती पुरविण्यात आली आहे. या प्रकरणी प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती, बोदवड यांनी पुढे असा युक्तीवाद केला की, प्रथम अपील अर्जावर दि. १४/०५/२०१० रोजी गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती, बोदवड यांनी सुनावणी घेतली त्यावेळेस अपिलीय अधिका-यासह कक्ष अधिकारी, पंचायत समिती व विस्तार अधिकारी (ग्रा.पं) पंचायत समिती बोदवड हे उपस्थित होते. या सुनावणीच्या वेळी अपिलकार यांनी मुद्दा क्र. ३, ५, ६, ७, ९, १०, ११, १६ व १८ या मुद्द्यांची माहिती अपूर्ण व दिशाभूल करणारी दिल्याचे नमूद केले. प्रथम अपिलावरील आदेशामध्ये या प्रत्येक मुद्याबाबतचे व योग्य माहिती पुरविली असल्याबाबतचे सविस्तर विवेचन नमूद केले आहे आणि अपील अर्जावर अपिलार्थीचे संपूर्ण समाधान त्यांच्या प्राधिकरणाकडून करण्यात आल्याचे नमूद करून अपील निकाली काढले आहे.

आयोगास उपलब्ध करून देण्यात आलेली कागदपत्रे व उत्तरवादी यांचा युक्तीवाद पहाता असे दिसून येते की, अपिलार्थीनी आयोगाकडे केलेल्या द्वितीय अपीलात मुद्दा क्र. ५, ९, १०, १६ व १८ ची माहिती खोटी व अपूर्ण दिल्याचे नमूद केले आहे. परंतु खोटी म्हणजे काय व अपूर्ण म्हणजे नेपकी काय या बाबतचा खुलासा त्यांनी या अर्जात केलेला नाही. तथापि हे मूद्दे व इतर काही मुद्दे त्यांनी प्रथम अपीलाच्या वेळेस नमूद केले होते व प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा गट विकास अधिकारी यांनी प्रथम अपिलाच्या निर्णयात या मुद्द्यांबाबत असे नमूद केले की, मुद्दा क्र. ५ बाबत ग्रामपंचायत दारिद्र्यरेषेखालील कुटुंबांना अनुदान वितरित करते व त्याबाबत ग्रामपंचायत स्तरावर कार्यवाही झालेली

आहे. शौचालयासाठी प्रोत्साहनपर अनुदान लाभार्थ्यांना देतांना दारिद्र्यरेषेत न मोडणा-या लाभार्थ्यांना दिले आहे असे निर्दशनास न आल्याने पंचायत समितीकडून कार्यवाही करण्यात आलेली नाही. मुद्दा क्र. ९, १०, व १६ ची संपूर्ण माहिती देण्यात आली आहे. मुद्दा क्र. १८ प्रमाणे अपिलार्थींनी संयुक्त सहया असलेल्या दाखल्यांच्या सत्यप्रती मागितल्या आहेत. परंतु तसा कोणत्याही स्वरूपाचा दस्तऐवज किंवा अभिलेख हा कार्यालयाकडे उपलब्ध नसतो असे गट विकास अधिकारी यांनी निर्णयात नमूद केले आहे. अशाप्रकारे उपलब्ध माहिती देण्यात आली आहे. एकंदरीतपणे असे दिसून येते की, जन माहिती अधिकारी यांनी अपिलार्थींना अधिनियमातील तरतूदीनुसार विहित वेळेत माहिती पुरविली असल्याने अपिलार्थींनी आयोगाकडे दाखल केलेले द्वितीय अपील निकाली काढण्यात येऊन खालील प्रमाणे आदेश देण्यात येत आहेत.

आदेश

१. अपिल क्रमांक ३४३/२०१० निकाली काढण्यात येत आहे.

स्थळ : नाशिक
दिनांक : १५/०६/२०११

(मा. हि. शहा)
राज्य माहिती आयुक्त,
खंडपीठ नाशिक

प्रत,

- १ श्री. सुरळकर नागसेन राजाराम, मु.पो. नाडगाव (दादानगर) ता. बोदवड, जि. जळगाव.
- २ जन माहिती अधिकारी तथा विस्तार अधिकारी (ग्रा.पं), पंचायत समिती कार्यालय, बोदवड, जि. जळगाव यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ३ जन अपिलीय अधिकारी तथा गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती कार्यालय, बोदवड, जि. जळगाव यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ४ निर्णय नस्ती.

राज्य माहिती आयोग, खंडपीठ नाशिक यांचे समोर माहितीचा अधिकार
अधिनियम २००५ मधील कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील

अपील क्रमांक : २०१०/रामाआ/अपील/सीआर/३५९
निर्णय दिनांक : १५/०६/२०११

१ श्री. मनोहर गंगाधर चौधरी
प्लॉट नं. २०, सरस्वती नगर,
वरणगाव, ता. भुसावळ, जि. जळगाव.
: अपिलार्थी : उपस्थित

विरुद्ध

१ जन माहिती अधिकारी तथा
तालुका निरक्षक भूमि अभिलेख,
भुसावळ ता. भुसावळ जि. जळगाव.
: प्रतिवादी : प्रतिनिधी
उपस्थित

२ जन अपिलीय अधिकारी तथा
अधिक्षक भूमि अभिलेख
जिल्हाधिकारी कार्यालय आवार, जळगाव
जि. जळगाव.
: उपस्थित

निर्णय

उपरोक्त प्रकरणी अपिलार्थीनी राज्य माहिती आयोगाच्या औरंगाबाद खंडपीठाकडे दिनांक २३/०६/२०१० रोजी दाखल केलेले अपील आज रोजी आयोगाच्या विचाराधीन आहे.

अपिलार्थी यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६(१) अन्वये त्यांचा अर्ज दिनांक ०३/०३/२०१० नुसार जन माहिती अधिकारी तालुका निरक्षक, भूमि अभिलेख भुसावळ यांच्याकडून मोजे वेळोळे येथील गट नं. ५२५ च्या शेत जमिनीचे मोजणी दि. १८/१२/२००९ व २०/०१/२०१० रोजीचे तपशील व मोजणी शीट मिळणे बाबत एकूण ३ मुद्यांद्वारे माहिती विचारली आहे. मुद्दा क्र. २ मध्ये ६ उपमुद्दे आहेत. अपिलार्थी यांनी असे विचारले आहे की, दि. ०८/०२/२००९ ला मोजणीच्या वेळेस कोणत्या मोजणी शीटवर ४-५ शेतमालकांच्या सहया घेण्यात आल्या होत्या. त्याबाबत त्यांनी दि. १९/१२/२००९ ला केलेल्या अर्जाचे उत्तर मिळाले नाही तरी ते उत्तर देण्यात यावे. शेतमालकांना दि. १८/१२/२००९ व २०/०१/२०१० रोजी मोजणीकामी हजर रहाण्यासाठी नोटीसा का देण्यात आल्या होत्या ? अभिलेख उपलब्ध करून देणे / घेणे हे कार्यालयीन काम आहे किंवा काय ?

गट नं. ५२५ चा अभिलेख उपलब्ध नक्ता तर वहिवाटीप्रमाणे संबंधीत शेतजमिनीची मोजणी करता आली असती किंवा काय ? जर मोजणी करता आली असती तर का करण्यात आली नाही ? वगैरे. प्राप्त उत्तराने समाधान न झाल्याने अपिलार्थी यांनी त्यांचा अर्ज दि. १२/०४/२०१० नुसार प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा अधिक्षक भूमि अभिलेख जळगाव यांच्याकडे प्रथम अपील दाखल केले.

आज सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थी यांनी असा युक्तीवाद केला की, पुरविलेली माहिती सुसंगत नसून संशयांस्पद आहे. त्यांना चुकीची माहिती दिली आहे. मोजणी शीट एनलार्ज करून दिले आहे. वगैरे मुद्दे त्यांनी उपस्थित केले. जन माहिती अधिकारी व प्रथम अपिलीय अधिकारी यांचा याबाबतीतील सविस्तर युक्तीवाद ऐकून घेण्यात आला. त्यांनी अपिलार्थीच्या सर्व शंकाना यथोचित उत्तर दिले. प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा जिल्हा अधिक्षक भूमि अभिलेख जळगाव यांनी असा युक्तीवाद केला की, अपिलार्थीनी त्यांच्या प्रथम अपीलाच्या वेळेस हे सर्व मुद्दे उपस्थित केले होते तसेच अपिलार्थीनी त्यांच्या मूळ अर्जात बरेच प्रश्न विचारून जन माहिती अधिकारी यांचे स्पष्टीकरण मागीतले आहे व माहितीच्या अधिकाराच्या कायद्याअंतर्गत स्पष्टीकरण देणे अपेक्षित नाही. तरीही जन माहिती अधिकारी यांनी अपिलार्थीच्या मूळ अर्जास विहित वेळेत पत्र दि. ३१/०३/२०१० नुसार उचित उत्तर पोस्टाचा दाखला घेऊन पाठविले आहे. या प्रकरणी प्रथम अपील अर्जावर दि. ०४/०५/२०१० रोजी सुनावणी घेतली, त्यावेळेस अर्जदार उपस्थित होते. या निर्णयामध्ये अपिलार्थीच्या शंकाच्या अनुंंगाने सविस्तर विवेचन नमूद करून शंकांचे निरसन केले आहे. तसेच मोजणीचा नकाशा नसल्याने व तो का नाही याबाबीचाही खुलासा करून तो न पुरविण्याची कार्यवाही योग्य असल्याचे सांगीतले. या प्रकरणी त्यांनी पुढे असाही खुलासा केला की, अपिलार्थीच्या लगतच्या जमिनीच्या मोजणी बाबत अर्ज प्राप्त झाला होता. मोजणी अर्ज आल्यानंतर अर्जदार व लगत खातेदारांना नोटीसा देणे बंधनकारक आहे. त्यामुळे अपिलार्थीना मोजणीच्या वेळी हजर राहणे बाबत कळविले होते. संबंधीत सर्वे अरने को-या शीटवर सहया घेतल्या असल्यास तशा सहया संबंधीत शेतमालकांनी का केल्या हे सांगता येणार नाही. त्यांनी पूढे असेही सांगीतले की, मोजणीची कार्यवाही ही त्या खात्याची अंतर्गत बाब असल्याने त्याबाबत काही तक्रारी असल्यास ते जिल्हा अधिक्षक भूमि अभिलेख, जळगाव यांच्याकडे अथवा उपसंचालक, भूमि अभिलेख, नाशिक यांच्याकडे स्वतंत्रपणे तक्रार अर्ज करू शकतात. त्यांनी पूढे

असेही सांगीतले की, अपिलार्थीना पुरविलेली माहिती योग्य आहे, खोटी नाही, सुसंगत आहे, संशयास्पद नाही.

आयोगास उपलब्ध करून देण्यात आलेली कागदपत्रे, तसेच अपिलार्थी व उत्तरवादी यांचा युक्तीवाद पहाता असे दिसून येते की, जन माहिती अधिकारी तथा तालूका निरिक्षक, भूमि अभिलेख, भुसावळ यांनी माहिती मागण्याच्या मूळ अर्जास अधिनियमातील तरतूदीनुसार विहित वेळेत मुद्देनिहाय उत्तर दिले आहे व उपलब्ध माहिती पुरविली आहे. तसेच जिल्हा अधिक्षक भूमि अभिलेख जळगाव यांचा युक्तीवाद विचारात घेता अपिलार्थीनी आयोगाकडे दाखल केलेले द्वितीय अपील निकाली काढण्यात येऊन खालील प्रमाणे आदेश देण्यात येत आहेत.

आदेश

१. अपिल क्रमांक ३५९/२०१० निकाली काढण्यात येत आहे.

नाशिक

दिनांक

१५/०६/२०११

(मा. हि. शहा)
राज्य माहिती आयुक्त,
खंडपीठ नाशिक

प्रत,

- १ श्री. मनोहर गंगाधर चौधरी, प्लॉट नं.२०, सरस्वती नगर वरणगाव, ता. भुसावळ. जि. जळगाव.
- २ जन माहिती अधिकारी तथा तालूका निरिक्षक, भूमि अभिलेख भुसावळ ता. भुसावळ जि. जळगाव यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ३ जन अपिलीय अधिकारी तथा जिल्हा अधिक्षक भूमि अभिलेख जळगाव यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ४ निर्णय नस्ती.

राज्य माहिती आयोग, खंडपीठ नाशिक यांचे समोर माहितीचा अधिकार
अधिनियम २००५ मधील कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील

अपील क्रमांक २०१०/रामाआ/अपील/सीआर/४०३
निर्णय दिनांक १५/०६/२०११

१ गं.भा. सिंधुबाई श्रीधर भंगाळे : अपिलार्थी : उपस्थित
c/o निवृत्ती नामदेव नारखेडे,
रा. काशिराम नगर, प्लॉट नं. ६, लहान मारुती समोर,
भुसावळ, ता. भुसावळ, जि. जळगाव.

विरुद्ध

१ जन माहिती अधिकारी तथा : प्रतिवादी : उपस्थित
ग्रामसेवक, ग्रामपंचायत कार्यालय,
चितोडा, ता. यावल, जि. जळगाव.
२ जन अपिलीय अधिकारी तथा : प्रतिनिधी
गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती,
यावल ता. यावल, जि. जळगाव.
त्रयस्थ पक्ष :- श्री. राजेंद्र हिरामण कुरकुरे. उपस्थित

निर्णय

उपरोक्त प्रकरणी अपिलार्थीनी राज्य माहिती आयोगाच्या औरंगाबाद खंडपीठाकडे दिनांक २८/०६/२०१० रोजी दाखल केलेले अपील आज रोजी आयोगाच्या विचाराधीन आहे.

अपिलार्थी यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६(१) अन्वये त्यांचा अर्ज दिनांक २७/०३/२०१० नुसार जन माहिती अधिकारी सरपंच / ग्रामसेवक ग्रामपंचायत कार्यालय, चितोडा, ता. यावल जि. जळगाव यांच्याकडून ग्रामपंचायत मासिक सभा ठराव नं. ५/४ तारिख १०/११/१९८६ ची नक्कल, दामु आनंदा कुरकुरे यांचे नाव कोणत्या ठरावाने लागले त्या मासिक ठरावाची नक्कल वगैरे एकूण ६ मुद्यांद्वारे माहिती मागितली आहे. माहिती संबंधीचा कालावधी सन २००८ ते ३०/०४/२०१० असा नमूद केला आहे. माहिती प्राप्त न झाल्याने अपिलार्थी यांनी त्यांचा अर्ज दि. ३०/०४/२०१० नुसार गट विकास अधिकारी पंचायत समिती, यावल यांच्याकडे प्रथम अपील दाखल केले.

आज सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थी उपस्थित आहेत. त्यांनी असे सांगितले की, त्यांना माहिती अधिका-याकडून माहिती मिळाली नाही. तसेच प्रथम अपिलीय अधिकारी यांनी ७ दिवसात माहिती देण्याचा आदेश केल्यानंतरही माहिती दिली नाही. आज सुनावणीच्या दिवशी जन माहिती अधिकारी तथा ग्रामसेवक, ग्रामपंचायत कार्यालय, चितोडा आणि प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा गट विकास अधिकारी यांच्या वतीने प्रतिनिधीने असा युक्तीवाद केला की, अपिलार्थीना दि. १६/०९/२००९ रोजी माहिती पुरविण्यात आली आहे. तथापि अपिलार्थीचा मूळ अर्ज दि. २७/०३/२०१० रोजीचा असल्याने जन माहिती अधिकारी यांचे हे उत्तर संयुक्तिक नव्हते. या प्रकरणी अपिलार्थीनी स्पष्ट केले की, ही माहिती त्यांच्या पूर्वीच्या दिनांक २०/०७/२००९ च्या अर्जानुसारची होती व हे दोन्ही अर्ज वेगळे असून दोन्ही अर्जामध्ये वेगवेगळी माहिती मागितली आहे. या दोन्ही मूळ अर्जाची व दिलेल्या माहितीची तपासणी जन माहिती अधिकारी व अपिलीय अधिकारी यांच्या प्रतिनिधींनी केल्यानंतर ते अशा निष्कर्षप्रत आले की, अपिलार्थीनी मागणी केलेली माहिती अपिलार्थीना देण्यात आली नाही व ती माहिती ८ दिवसाच्या आत अपिलार्थीना पूरविण्यात येईल. या प्रकरणी अपिलीय अधिकारी तथा गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती, यावल यांनी दि. २५/०५/२०१० रोजी सुनावणी घेऊन असा आदेश दिलेला आहे की, ग्रामसेवक, ग्रामपंचायत चितोडा यांनी अपिलार्थीना त्यांनी त्यांच्या मूळ अर्जात नमूद केलेली मुद्दा क्र. १ ते ६ बाबतची माहिती ७ दिवसात पुरवावी.

आयोगास उपलब्ध करून देण्यात आलेली कागदपत्रे, तसेच अपिलार्थी व उत्तरवादी यांचा युक्तीवाद पहाता असे दिसून येते की, जन माहिती अधिकारी तथा ग्रामसेवक, ग्रामपंचायत चितोडा, यांनी अपिलार्थीना माहिती पुरविलेली नाही. जन माहिती अधिकारी तथा ग्रामसेवक चितोडा यांना असा आदेश देण्यात येतो की, त्यांनी, अपिलार्थीनी मूळ अर्जाद्वारे मागणी केलेली माहिती हे आदेश प्राप्त होताच ८ दिवसात रजिस्टर पोस्टाने विनामूल्य पाठवावी. जन माहिती अधिकारी तथा ग्रामसेवक, ग्रामपंचायत चितोडा यांनी अपिलार्थीना माहिती न पुरविल्याने ते अधिनियमाच्या कलम २०(१) नुसार शास्तीस पात्र होतात. त्यामूळे त्यांच्यावर रुपये २५०००/- ची शास्ती लादण्यात येत आहे. या शास्तीचा भरणा त्यांनी "००७० इतर प्रशासनिक सेवा, ६० इतर सेवा, ८०० इतर जमा रक्कम १८ माहितीचा अधिकार ००७०- ००६९" या लेखाशिर्षाखाली शासकीय कोषागारात ५ मासिक समान हप्त्यात करावा.

उपरोक्त विवेचनाच्या पार्श्वभूमीवर अपिलार्थीनी आयोगाकडे दाखल केलेले द्वितीय अपील मान्य करण्यात येऊन खालील प्रमाणे आदेश देण्यात येत आहे.

आदेश

१. अपिल क्रमांक ४०३/२०१० मान्य करण्यात येत आहे.
२. जन माहिती अधिकारी तथा ग्रामसेवक चितोडा यांना असा आदेश देण्यात येतो की, त्यांनी, अपिलार्थीनी मूळ अर्जाद्वारे मागणी केलेली माहिती हे आदेश प्राप्त होताच ८ दिवसात रजिस्टर पोस्टाने विनामूल्य पाठवावी.
३. जन माहिती अधिकारी तथा ग्रामसेवक ग्रामपंचायत चितोडा यांनी अपिलार्थीना माहिती न पुरविल्याने ते अधिनियमाच्या कलम २०(१) नुसार शास्तीस पात्र होतात. त्यामूळे त्यांच्यावर रुपये २५०००/- ची शास्ती लादण्यात येत आहे. त्यांनी या शास्तीचा भरणा शासकीय कोषागारात ५ मासिक समान हप्त्यात करावा.

नाशिक

दिनांक १५/०६/२०११

(मा. हि. शहा)

राज्य माहिती आयुक्त,
खंडपीठ नाशिक

प्रत,

- १ गं.भा. सिंधुबाई श्रीधर भंगाळे, c/o निवृत्ती नामदेव नारखेडे, रा. काशिराम नगर, प्लॉट नं. ६, लहान मारुती समोर, भुसावळ, ता. भुसावळ, जि. जळगाव.
- २ जन माहिती अधिकारी तथा ग्रामसेवक, ग्रामपंचायत कार्यालय, चितोडा, ता. यावल, जि. जळगाव यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ३ जन अपिलीय अधिकारी तथा गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती, यावल ता. यावल, जि. जळगाव यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ४ निर्णय नस्ती.

राज्य माहिती आयोग, खंडपीठ नाशिक यांचे समोर माहितीचा अधिकार
अधिनियम २००५ मधील कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील

अपील क्रमांक : २०१०/रामाआ/अपील/सीआर/४२०
निर्णय दिनांक : १५/०६/२०११

१ श्री. संजय मधुकर झाले
मु. भिंगारे पो. निमगाव(मढ) ता. येवला
जि. नाशिक.

: अपिलार्थी : अनुपस्थित

विरुद्ध

१ जन माहिती अधिकारी तथा
तलाठी भिंगारे,
तलाठी कार्यालय निमगांव मठ.
२ जन अपिलीय अधिकारी तथा
तहसिलदार,
येवला जि. नाशिक.

: प्रतिवादी : उपस्थित
उपस्थित

निर्णय

उपरोक्त प्रकरणी अपिलार्थीनी राज्य माहिती आयोगाच्या औरंगाबाद खंडपीठाकडे दिनांक ०१/०७/२०१० रोजी दाखल केलेले अपील आज रोजी आयोगाच्या विचाराधीन आहे.

अपिलार्थी यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६(१) अन्वये त्यांचा अर्ज दिनांक ०९/०४/२०१० नुसार जन माहिती अधिकारी तथा तहसिलदार कार्यालय, येवला यांच्याकडून मौजे शिवारातील हाडके हाडुळे खाते नं.९७ मधील गट क्र. ५२ व ४९ ही जमीन ५ वर्षांपूर्वी सर्बाई जयाजी झाल्टे हिच्या नावे होती, ती मयत झाल्यावर सुधाकर दिनकर गायकवाड यांच्या नावे कशी झाली? सर्बाई व सुधाकर यांचे नाते संबंध काय? तो वारसदार कसा लावला? याचा कागदपत्रानुसार खूलासा करावा अशा प्रकारची विचारणा केली आहे. तसेच माहिती लेखी स्वरूपात त्यांच्या स्वतःच्या हातामध्ये किंवा त्यांचे बंधुकडे द्यावी असे नमूद केले आहे. प्राप्त माहितीने समाधान न झाल्याने अपिलार्थी यांनी त्यांचा अर्ज दि. ३१/०५/२०१० नुसार प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा तहसिलदार, येवला यांच्याकडे प्रथम अपील दाखल केले.

आज सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थी उपस्थित नाहीत. त्यामूळे त्यांचे म्हणणे एकून घेता आले नाही. त्यांनी आयोगाकडे अधिनियमातील कलम १९(३) खाली दाखल केलेला अर्ज हाच त्यांचा युक्तीवाद गृहित धरून सुनावणी घेण्यात आली. या अर्जामध्ये अपीलाची कारणे अशी नमूद केली आहेत की, समाधानकारक उत्तर दिले नाही व तहसिलदार साहेबांनी तोंडी उत्तर देऊन सही करवून घेतली. भिंगारे शिवारातील (ता. येवला) गट नं. ४९ व ५२ या जमिनीला सरुबाई झाल्टे यांच्यानंतर सुधाकर दिनकर गायकवाड हा वारस कसा लागला (असा अपीलाचा निर्णय दिला आहे) याची माहिती मिळावी.

आज सुनावणीच्या दिवशी जन माहिती अधिकारी तथा तलाठी, निमगाव (मढ) आणि प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा तहसिलदार, येवला यांनी असा युक्तीवाद केला की, अपिलार्थी यांचे तहसिलदार कार्यालयात पत्र प्राप्त झाल्यानंतर त्यांचे पत्र दि. १२/०४/२०१० नुसार तो अर्ज तलाठी, निमगाव (मढ) यांच्याकडे अपिलार्थीना माहिती देण्यासाठी पाठविण्यात आला. तलाठी, निमगाव (मढ) यांनी असे सांगीतले की, तो अर्ज त्यांना दि. २०/०४/२०१० रोजी प्राप्त झाला. जन माहिती अधिकारी तथा तलाठी निमगाव (मढ) यांनी त्यांचे पत्र दि. १९/०५/२०१० नुसार अपिलार्थीचे बंधूना समक्ष माहिती दिली. अपिलार्थीनी त्यांच्या बंधूना माहिती घावी असे मूळ अर्जात नमूद केले असल्याने तशी माहिती दिली. त्यांनी पुढे असा युक्तीवाद केला की, अपिलार्थीनी त्यांच्या मूळ अर्जामध्ये प्रश्न विचारले आहेत व जन माहिती अधिकारी यांनी त्यांचे अभिप्राय देणे / स्पष्टीकरण देणे कायद्यानुसार बंधनकारक नाही. प्रथम अपील अर्जावर अपिलीय अधिकारी तथा तहसिलदार, येवला यांनी दि. २९/०६/२०१० रोजी सुनावणी ठेवली. अपिलकार हे दि. १९/०६/२०१० रोजी कार्यालयात समक्ष हजर होते व त्यांनी अपीलासंदर्भात त्यांचे समाधान झाले आहे, असे म्हणून माघार घेत असल्याबाबत अर्ज दाखल केला. त्यामूळे तसे नमूद करून तहसिलदार, येवला यांनी अपील निकाली काढून टाकण्यात येत असल्याचा निर्णय दिला. दि. १९/०६/२०१० रोजी तहसिलदार, येवला यांनी अपिलार्थीना असे सांगीतले की, त्यांनी जो प्रश्न विचारला होता त्याबाबत त्यांनी उपविभागीय अधिकारी, निफाड यांच्याकडे आर.टी.एस. अपील दाखल करणे गरजेचे आहे. म्हणजे त्यावर निर्णय होऊन त्यांचे गान्हाणे दूर होऊ शकेल.

आयोगास उपलब्ध करून देण्यात आलेली कागदपत्रे व उत्तरवादी यांचा युक्तीवाद पहाता असे दिसून येते की, अपिलार्थी यांनी त्यांच्या मूळ अर्जामध्ये जन माहिती अधिकारी यांचे अभिप्राय / स्पष्टीकरण मागीतलेले आहे. माहिती अधिकार अधिनियम कलम २(च) मध्ये "माहिती" या संज्ञेची तसेच कलम २(त्र) मध्ये "माहितीचा अधिकार" या संज्ञेची व्याख्या दिली आहे, यानुसार जन माहिती अधिकारी यांनी प्रश्नांना उत्तरे देणे / स्पष्टीकरण देणे अपेक्षित नाही. तरीही अपिलार्थीच्या मूळ अर्जातील मुद्याला अनुसरून उपलब्ध माहिती जन माहिती अधिकारी यांनी पुरविली आहे. पत्र दि. ११/०५/२०१० नुसार व या पत्रावर माहिती मिळाले बाबत अपिलार्थीची दिनांकीत स्वाक्षरी आहे. तहसिलदार, येवला यांनी खुलासा केल्याप्रमाणे अपिलार्थीच्या गा-हाण्यासाठी ते उप विभागीय अधिकारी, निफाड यांच्याकडे आर.टी.एस. अपील दाखल करू शकतात.

उपरोक्त विवेचनाच्या पाश्वभूमीवर अपिलार्थीनी आयोगाकडे दाखल केलेले द्वितीय अपील निकाली काढण्यात येऊन खालील प्रमाणे आदेश देण्यात येत आहेत.

आदेश

१. अपिल क्रमांक ४२०/२०१० निकाली काढण्यात येत आहे.

नाशिक

दिनांक

१५/०६/२०११

(मा. हि. शहा)
राज्य माहिती आयुक्त,
खंडपीठ नाशिक

प्रत,

- १ श्री. संजय मधुकर झाल्टे , मु. भिंगारे पो. निमगाव (मढ), ता. येवला जि. नाशिक.
- २ जन माहिती अधिकारी तथा तलाठी, तलाठी कार्यालय, येवला जि. नाशिक यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ३ जन अपिलीय अधिकारी तथा तहसिलदार, तहसिल कार्यालय, येवला जि. नाशिक यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ४ निर्णय नस्ती.

राज्य माहिती आयोग, खंडपीठ नाशिक यांचे समोर माहितीचा अधिकार
अधिनियम २००५ मधील कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील

अपील क्रमांक: २०१०/रामाआ/अपील/सीआर/४२९
निर्णय दिनांक : १५/०६/२०११

१ श्री. राधाकिसन पुंजा सोनवणे
मु.पो. विंचूर ता. निफाड
जि.नाशिक.

: अपिलार्थी : उपस्थित

विरुद्ध

१ जन माहिती अधिकारी तथा
ग्रामविकास अधिकारी,
ग्रामपंचायत कार्यालय विंचूर, ता. निफाड
जि. नाशिक.

२ जन अपिलीय अधिकारी तथा
गट विकास अधिकारी,
पंचायत समिती निफाड,
जि. नाशिक.

: प्रतिवादी : उपस्थित

: उपस्थित

निर्णय

उपरोक्त प्रकरणी अपिलार्थीनी राज्य माहिती आयोगाच्या औरंगाबाद खंडपीठाकडे दिनांक ०२/०७/२०१० रोजी दाखल केलेले अपील आज रोजी आयोगाच्या विचाराधीन आहे.

अपिलार्थी यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६(१) अन्वये त्यांचा अर्ज दिनांक २३/०२/२०१० नुसार जन माहिती अधिकारी तथा ग्रामविकास अधिकारी, ग्रामपंचायत, विंचूर यांच्याकडून, सरस्वती लक्ष्मण भागवत यांचे नाव लावणेसाठी आलेल्या अर्जाची छायांकित प्रत, बांधकाम परवानगीसाठी आलेला अर्ज व त्या सोबतच्या कागदपत्रांच्या छायांकित प्रती, बखळ जागेस नाव लावणे, बांधकामासाठी परवानगी दिली हे दोन्ही ठराव २३/०३/२००० रोजी मंजूर केले तो कोणता कायदा, नियम, कलमा नुसार त्यांच्या छायांकित प्रती, ठराव क्र. १०९/१ कब्जा पावती नुसार चतुःसीमानुसार व घर क्रमांक जुना व नवा वगैरे एकूण माहिती ४ मुद्यांद्वारे मागितली आहे. प्राप्त

उत्तराने समाधान न झाल्याने अपिलार्थीनी त्यांचा अर्ज दि. २३/०३/२०१० नुसार प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा गट विकास अधिकारी पंचायत समिती, निफाड यांच्याकडे प्रथम अपील दाखल केले.

आज सुनावणीच्या दिवशी जन माहिती अधिकारी तथा ग्रामविकास अधिकारी, ग्रामपंचायत विंचूर यांनी असा युक्तीवाद केला की, त्यांनी त्यांचे पत्र दि. २०/०३/२०१० नुसार अपिलार्थीना ४ मुद्यांवरील माहिती पुरविली आहे. अपिलार्थी व उत्तरवादी यांचा युक्तीवाद ऐकून घेण्यात आला. अपिलार्थीच्या अपूर्ण माहिती संदर्भात मुद्देनिहाय शंकांना उत्तरवादी यांनी उचित उत्तरे दिली.

प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा गट विकास अधिकारी पंचायत समिती, निफाड यांनी असा युक्तीवाद केला की, या प्रकरणी दि. १२/०४/२०१० रोजी सुनावणी घेऊन मुद्देनिहाय आदेश दिले. मुद्दा क्र. १ बाबत असे आदेश दिले की, जन माहिती अधिकारी तथा ग्रामविकास अधिकारी यांनी कोर्टातून मिळालेली कागदपत्रे प्राप्त करून घेऊन त्याच्या छायांकित प्रती अर्जदारास उपलब्ध करून द्याव्या, मुद्दा क्र. २ नुसार नियमाच्या छायांकित प्रती उपलब्ध करून द्याव्या.

आयोगास उपलब्ध करून देण्यात आलेली कागदपत्रे, अपिलार्थी व उत्तरवादी यांचा युक्तीवाद पहाता असे दिसून येते की, मुद्दा क्र. १ बाबत जन माहिती अधिकारी यांनी असे उत्तर दिले की, सरस्वती लक्ष्मण भागवत यांचे नाव लावणेसाठी आलेला अर्ज व बांधकाम परवानगीसाठी आलेला अर्ज व उत्तरासंबंधी कागदपत्रे ही ग्रामपंचायतीने दिवाणी न्यायाधीश ज्युनियर डिव्हीजन, निफाड यांच्या कोर्टात दाखल केलल्या दाव्यासाठी, कोर्टात दाखल केलेली आहेत. त्यामुळे सदर अर्जाच्या प्रती देता आल्या नाहीत. जन माहिती अधिकारी यांच्या म्हणण्यानुसार प्रथम अपीलाच्या निर्णयानंतर त्यांनी त्यांचे पत्र दि. १६/०४/२०१० नुसार ॲडक्होकेट, निफाड कोर्ट यांनी अर्ज करून मुद्दा क्र. १ मधील पत्रात माहितीच्या अधिकारात उपलब्ध करून देण्यासाठी मागणी केली आहे. तसेच प्रथम अपिलीय अधिकारी यांच्या निर्णयाता अनुसरून ग्राम विकास अधिकारी यांनी त्यांचे पत्र दि. १७/०४/०२०१० नुसार मुद्देनिहाय माहिती अपिलार्थीना दिली. त्यामुळे मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम १९५८ च्या प्रती वगैरे माहिती पुरविली. अपिलार्थीना मुद्दा क्र. १ ची कागदपत्रे न्यायालयामार्फत मिळाली नसल्याने, ग्रामविकास अधिकारी यांनी न्यायालयाकडे पाठपुरवा करून देण्याचे मान्य केले. तरी ग्राम विकास अधिकारी,

ग्रामपंचायत, विंचूर यांना असे आदेशीत करण्यात येते की, न्यायालयाकडून ती कागदपत्रे मिळवून त्याच्या प्रती अपिलार्थीना लवकरात लवकर पुरवाव्यात.

उपरोक्त विवेचनाच्या पार्श्वभूमीवर अपिलार्थीनी आयोगाकडे दाखल केलेले द्वितीय अपील निकाली काढण्यात येऊन खालील प्रमाणे आदेश देण्यात येत आहेत.

आदेश

१. अपिल क्रमांक ४२९/२०१० निकाली काढण्यात येत आहे.

स्थळ : नाशिक
दिनांक : १५/०६/२०११

(मा. हि. शहा)
राज्य माहिती आयुक्त,
खंडपीठ नाशिक

प्रत,

- १ श्री. राधाकिसन पुंजा सोनवणे, मु.पो. विंचूर ता. निफाड, जि.नाशिक.
- २ जन माहिती अधिकारी तथा ग्रामविकास अधिकारी, ग्रामपंचायत कार्यालय विंचूर, ता. निफाड जि. नाशिक यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ३ जन अपिलीय अधिकारी तथा गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती निफाड, जि. नाशिक यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ४ निर्णय नस्ती.

राज्य माहिती आयोग, खंडपीठ नाशिक यांचे समोर माहितीचा अधिकार
अधिनियम २००५ मधील कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील

अपील क्रमांक : २०१०/रामाआ/अपील/सीआर/४३२

निर्णय दिनांक : १५/०६/२०११

१ श्री. भैय्यासाहेब रविराव कोठवळे
राजलक्ष्मी, कोठवळे फार्म,
पाटील नगर, सिधेश्वर फ्लोअरमिल शेजारी
नाशिक- ४२२ ००८.

: अपिलार्थी : अनुपस्थित

विरुद्ध

१ जन माहिती अधिकारी तथा
कक्ष अधिकारी,
सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग,
मंत्रालय, मुंबई-३२.
२ जन अपिलीय अधिकारी तथा
सह सचिव,
सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग,
मंत्रालय, मुंबई-३२.

: प्रतिवादी : उपस्थित
उपस्थित

निर्णय

उपरोक्त प्रकरणी अपिलार्थीनी राज्य माहिती आयोगाच्या औरंगाबाद खंडपीठाकडे दिनांक ०३/०७/२०१० रोजी दाखल केलेले अपील आज रोजी आयोगाच्या विचाराधीन आहे.

अपिलार्थी यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६(१) अन्वये त्यांचा अर्ज दिनांक ०८/०२/२०१० नुसार जन माहिती अधिकारी तथा अवर सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय मुंबई यांचेकडून विभागीय जात प्रमाणपत्र पडताळणी समिती, नाशिक मधील शिस्तभंग विषयक कार्यवाहीस पात्र अधिकारी यांच्या विभागीय चौकशीसाठी मुदतवाढ, विलंबास जबाबदार अधिकारी / कर्मचारी यांचे नाव, सेवानिवृत्ती व पदोन्नती संदर्भातील निकषाची माहिती मागितली आहे. माहिती प्राप्त न झाल्याने अपिलार्थीनी त्यांचा अर्ज दि. १८/०३/२०१० नुसार अपिलीय अधिकारी तथा उप सचिव, सामाजिक न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचेकडे प्रथम अपील दाखल केले.

आज सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थी उपस्थित नाहीत. त्यामुळे त्यांचे म्हणणे ऐकून घेता आले नाही. अपिलार्थीनी असे पत्र दिले आहे की, अतिमहत्वाच्या खाजगी कामासाठी त्यांना बाहेर गावी जावे लागल्याने सुनावणीस उपस्थित राहणे शक्य नाही, तरी त्यांना पुन्हा दुसरी संधी देण्यात यावी. तथापि त्यांनी आयोगाकडे अधिनियमाच्या कलम १९(३) खाली दाखल केलेला अपील अर्ज हाच त्यांचा युक्तीवाद गृहित धरण्यात येऊन सुनावणी घेण्यात आली. त्यांच्या अपील अर्जात त्यांनी अपीलाचे कारण असे नमूद केले आहे की, जन माहिती अधिकारी आणि प्रथम अपिलीय अधिकारी यांनी चुकीची दिशाभूल करणारी अर्धवट माहिती दिली आहे. आज सुनावणीच्या दिवशी जन माहिती अधिकारी तथा कक्ष अधिकारी, सामाजिक न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई आणि प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा सह सचिव सामाजिक न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांनी असा युक्तीवाद केला की, अपिलार्थीचा माहिती मागण्याचा दि. ०८/०२/२०१० रोजीचा अर्ज त्यांच्या कार्यालयात दि. १६/०२/२०१० रोजी प्राप्त झाला त्यानंतर विहित वेळेत त्यांचे पत्र दि. १२/०३/२०१० नुसार अपिलार्थीना ३ मुह्यांवरील माहिती पुरविली आहे. या पत्रात असे नमूद केले आहे की, या प्रकरणी अद्याप विभागीय चौकशी सुरु झाली नाही त्यामुळे कालमर्यादा संपण्याची अथवा विभागीय चौकशी करीता मुदतवाढ घेण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही. प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा सह सचिव यांनी असा युक्तीवाद केला की, या प्रकरणी दि. ०७/०४/२०१० रोजी सुनावणी घेऊन पत्र दि. १३/०५/२०१० नुसार आदेश पारित केले. या निर्णयात असे नमूद केले आहे की, संबंधीत अधिका-या विरुद्ध अद्याप शिस्तभंग विषय कार्यवाही सुरु झालेली नसुन प्राप्त तक्रारीच्या आधारे आवश्यक ती तपासणी करून दोषारोपपत्रे बजावण्याबाबत कार्यवाही करण्यात येत आहे. तसेच अद्याप विभागीय चौकशी सुरुच झालेली नसल्याने या चौकशीसाठी मुदतवाढ घेण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही. त्यांनी पुढे असा खुलासा केला की, विभागीय चौकशी सुरु न झाल्याने विलंबास जबाबदार असलेल्या अधिकारी व कर्मचा-यांची नावे देण्याचा प्रश्न उद्भवला नाही तसेच मुद्दा क्रं. ३ ला अनुसरुन अपिलार्थीना सुनावणी दरम्यान मागणी केल्याप्रमाणे विभागीय चौकशी संदर्भातील सामान्य प्रशासन विभागाचे परिपत्रकाची प्रत अपिलार्थीना देण्यात यावी असा आदेश दिला आहे. त्यांनी पुढे असे सांगीतले की, तदनंतर जात प्रमाणपत्र पडताळणी कार्यालयातील अनियमिततेबाबत शिस्तभंगविषयक कार्यवाहीस जबाबदार अधिकारी यांच्या विरुद्ध म.ना.से. (शिस्त व

अपील) नियम १९७९ मधील नियम ८ खाली दि. २७/०९/२०१० अन्वये ज्ञापन, दोषारोपपत्रे बजावण्यात आली. तसेच शासन आदेश दि. ०४/०४/२०११ अन्वये प्रकरण सविस्तर चौकशीसाठी प्रादेशिक चौकशी अधिकारी, विभागीय चौकशी, नाशिक यांची चौकशी अधिकारी म्हणून नियुक्ती करण्यात आली आहे.

आयोगास उपलब्ध करून देण्यात आलेली कागदपत्रे व उत्तरवादी यांचा युक्तीवाद पहाता असे दिसून येते की, जन माहिती अधिकारी यांना अपिलार्थीचा अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर अधिनियमातील तरतूदीनुसार विहित वेळेत अपिलार्थीना उपलब्ध माहिती पुरविण्यात आली आहे. तसेच सद्यस्थितीत विषयांकित चौकशी बाबत चौकशी अधिका-याची नियुक्ती करण्यात आली आहे. अपिलार्थीचे आज प्राप्त झालेले पत्र पाहता जरी ते सुनावणीस उपस्थित नसले तरी, उपलब्ध कागदपत्रांच्या व युक्तीवादाच्या आधारे गुणवत्तेवर निर्णय घेता येतो. अपिलार्थींनी उपस्थित राहणे बंधनकारक नाही.

उपरोक्त विवेचनाच्या पार्श्वभूमीवर अपिलार्थींनी आयोगाकडे दाखल केलेले द्वितीय अपील निकाली काढण्यात येऊन खालील प्रमाणे आदेश देण्यात येत आहेत.

आदेश

१. अपिल क्रमांक ४३२/२०१० निकाली काढण्यात येत आहे.

नाशिक
दिनांक १५/०६/२०११

(मा. हि. शहा)
राज्य माहिती आयुक्त,
खंडपीठ नाशिक

प्रत,

- १ श्री. भैय्यासाहेब रविराव कोठवळे, राजलक्ष्मी, कोठवळे फार्म, पाटील नगर, सिद्धेश्वर फ्लोअरमिल शेजारी, नाशिक- ४२२ ००८.
- २ जन माहिती अधिकारी तथा कक्ष अधिकारी, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२ यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ३ जन अपिलीय अधिकारी तथा सह सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२ यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ४ निर्णय नस्ती

राज्य माहिती आयोग, खंडपीठ नाशिक यांचे समोर माहितीचा अधिकार
अधिनियम २००५ मधील कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील

अपील क्रमांक : २०१०/रामाआ/अपील/सीआर/४४२
निर्णय दिनांक : १५/०६/२०११

१ अजीजुर रहेमान मोहमद हनीफ
घर नं ४१८ गल्ली नं. १२ नयापुरा,
मालेगाव जि. नाशिक .

: अपिलार्थी : अनुपस्थित

विरुद्ध

- १ जन माहिती अधिकारी तथा
उप कार्यकारी अभियंता,
महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कं. मर्या.
शहरी तथा ग्रामिण विभाग, मालेगाव जि. नाशिक.
- २ जन अपिलीय अधिकारी तथा
कार्यकारी अभियंता,
महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कं. मर्या.
शहरी तथा ग्रामिण विभाग, मालेगाव जि. नाशिक.

निर्णय

उपरोक्त प्रकरणी अपिलार्थीनी राज्य माहिती आयोगाच्या औरंगाबाद खंडपीठाकडे दिनांक ०५/०७/२०१० रोजी दाखल केलेले अपील आज रोजी आयोगाच्या विचाराधीन आहे.

अपिलार्थी यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६(१) अन्वये त्यांचा अर्ज दिनांक २६/०४/२०१० नुसार जन माहिती अधिकारी तथा कार्यकारी अभियंता, महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कं. मर्या. मालेगाव यांच्याकडून श्री फेज खाजगी मीटर ५,१०,२० एच.पी.चा लावणे कामी किती ॲम्पीअरचा मीटर लागतो, टेस्टींग फी किती रूपये आहे, टेस्टींग फी पावती कोणत्या विभागातून दिली जाते, त्या विभागाचे नाव व पत्ता, कोणकोणत्या कंपनीचे मीटर पाहिजे, मॉडल नंबर, कंपनीचे नाव व त्याचा संपूर्ण तपशील वगैरे एकूण ६ मुद्यांद्वारे माहिती मागितली आहे. माहिती प्राप्त न झाल्याने अपिलार्थी यांनी त्यांचा अर्ज दि. २८/०५/२०१० नुसार अपिलीय अधिकारी तथा कार्यकारी अभियंता म. रा. वि. वि. कं. मर्या. मालेगाव यांच्याकडे प्रथम अपील दाखल केले.

आज सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थी उपस्थित नाहीत. त्यामूळे त्यांचे म्हणणे एकून घेता आले नाही. तथापि त्यांनी आयोगाकडे कलम १९(३) खाली दाखल केलेला द्वितीय अपील अर्ज हाच त्यांचा युक्तीवाद गृहित धरून सुनावणी घेण्यात आली. या अर्जामध्ये त्यांनी अपीलाची कारणे अशी नमूद केली आहेत की, माहिती अधिकारी यांनी विहित मुदतीत अपीलकारास मागणी प्रमाणे माहिती पुरविली नाही. प्रथम अपिलीय अधिकारी यांनी ७ मुद्यांची माहिती देण्याचे आदेश देऊनही माहिती मिळाली नाही. संबंधीतांवर अधिनियमातील कलम २० प्रमाणे दंडात्मक कारवाई करावी.

आज सुनावणीच्या दिवशी जन माहिती अधिकारी तथा उप कार्यकारी अभियंता, शहर तथा ग्रामिण विभाग, मालेगाव आणि प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा कार्यकारी अभियंता, शहर आणि ग्रामिण विभाग यांनी असा युक्तीवाद केला की, दि. ०४/०६/२०११ रोजी माहिती पाठविण्यात आली आहे. कार्यकारी अभियंता यांनी असे सांगितले की, अपिलार्थीनी कोणत्याही कागदपत्रांच्या स्वरूपातील माहिती मागीतलेली नाही तर प्रश्न-उत्तर स्वरूपातील मागितली आहे. या प्रकरणी दि. ३१/०३/२०११ रोजी सुनावणी घेऊन अपिलार्थीना अपिलीय अधिकारी तथा कार्यकारी अभियंता यांचे पत्र दि. ३१/०३/२०११ नुसार अपील निकाली काढण्यात येत असल्याबाबतचे कळविले. माहिती विलंबाने का पुरविली या बाबतची कोणतेही समर्थन संबंधीतांनी केले नाही.

आयोगास उपलब्ध करून देण्यात आलेली कागदपत्रे व उत्तरवादी यांचा युक्तीवाद पाहता असे दिसून येते की, जन माहिती अधिकारी तथा तत्कालीन उप कार्यकारी अभियंता, महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कं. मर्या. शहर तथा ग्रामिण भाग, मालेगाव यांनी अपिलार्थीना विलंबाने माहिती पुरवून अधिनियमातील कलम ७(१) चे उल्लंघन केले आहे. त्यामूळे ते अधिनियमाच्या कलम २०(१) नुसार शास्तीस पात्र होतात. तरी जन माहिती अधिकारी तथा तत्कालीन उप कार्यकारी अभियंता यांच्यावर रूपये २५,०००/- ची शास्ती का लादण्यात येऊ नये या बाबतचा खुलासा हे आदेश प्राप्त होताच ३० दिवसात थेट आयोगाकडे सादर करावा. विहित मुदतीत खुलासा प्राप्त न झाल्यास शास्तीचे आदेश कायम करण्यात येतील.

उपरोक्त विवेचनाच्या पार्श्वभूमीवर अपिलार्थीनी आयोगाकडे दाखल केलेले द्वितीय अपील अंशतः मान्य करण्यात येऊ खालील प्रमाणे आदेश देण्यात येत आहेत.

आदेश

१. अपिल क्रमांक ४४२/२०१० अंशतः मान्य करण्यात येत आहे.
२. जन माहिती अधिकारी तथा तत्कालीन उप कार्यकारी अभियंता, महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कं. मर्या. शहर तथा ग्रामिण भाग, मालेगाव यांनी अपिलार्थीना विलंबाने माहिती पुरवून अधिनियमातील कलम ७(१) चे उल्लंघन केले आहे. त्यामूळे ते अधिनियमाच्या कलम २०(१) नुसार शास्तीस पात्र होतात. तरी जन माहिती अधिकारी तथा तत्कालीन उप कार्यकारी अभियंता यांच्यावर रुपये २५,०००/- ची शास्ती का लादण्यात येऊ नये या बाबतचा खूलासा हे आदेश प्राप्त होताच ३० दिवसात थेट आयोगाकडे सादर करावा. विहित मुदतीत खुलासा प्राप्त न झाल्यास शास्तीचे आदेश कायम करण्यात येतील.

नाशिक

दिनांक १५/०६/२०११

(मा. हि. शहा)
राज्य माहिती आयुक्त,
खंडपीठ नाशिक

प्रत,

- १ अजीजुर रहेमान मोहमद हनीफ, घर नं ४१८ गल्ली नं. १२ नयापुरा, मालगाव जि. नाशिक.
- २ जन माहिती अधिकारी तथा उपकार्यकारी अभियंता, महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कं. मर्या. शहरी तथा ग्रामिण विभाग, मालेगाव जि. नाशिक यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ३ जन अपिलीय अधिकारी तथा कार्यकारी अभियंता, महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कं. मर्या. शहरी तथा ग्रामिण विभाग, मालेगाव जि. नाशिक यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ४ निर्णय नस्ती.

राज्य माहिती आयोग, खंडपीठ नाशिक यांचे समोर माहितीचा अधिकार
अधिनियम २००५ मधील कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील

अपील क्रमांक २०१०/रामाआ/अपील/४४५
निर्णय दिनांक १५/०६/२०११

१ श्री.दत्ता संपत निकम : अपिलार्थी : उपस्थित
२५- अ मेघदूत शॉर्पिंग सेंटर,
सी.बी.एस. समोर, नाशिक - २.

विरुद्ध

१ जन माहिती अधिकारी तथा : प्रतिवादी : प्रतिनिधी
उप विभागीय पोलीस अधिकारी,
निफाड उप विभाग, ता.निफाड, जि.नाशिक.
२ जन अपिलीय अधिकारी तथा : प्रतिनिधी
अपर पोलीस अधिक्षक,
(नाशिक ग्रामीण), नाशिक.

निर्णय

उपरोक्त प्रकरणी अपिलार्थीनी राज्य माहिती आयोगाच्या औरंगाबाद खंडपीठाकडे दिनांक १७/०६/२०१० रोजी दाखल केलेले अपील आज रोजी आयोगाच्या विचाराधीन आहे.

अपिलार्थीनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६(१) अन्वये त्यांचा अर्ज दिनांक २९/१२/२००९ नुसार जन माहिती अधिकारी तथा पोलीस उप अधिक्षक (निफाड) यांचेकडून, नारायण रंगनाथ राजोळे रा.दत्तनगर, कोटमगांव रोड, लासलगांव, ता. निफाड यांनी लासलगांव पोलीस स्टेशन येथे दि.३०/०३/२०१० रोजी दिलेल्या फिर्यादीतील चौकशीचे कागदपत्र (जाबजबाब वगैरे) मागितली आहेत. प्राप्त उत्तराने समाधान न झाल्याने अपिलार्थी यांनी त्यांचा अर्ज दि.१७/०२/२०१० नुसार पोलीस अधिक्षक, नाशिक यांचेकडे प्रथम अपील दाखल केले.

आज सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थी यांनी असा युक्तीवाद केला की, जन माहिती अधिकारी यांनी त्यांचे पत्र दि.११/०१/२०१० नुसार सहायक पोलीस निरिक्षक लासलगांव यांचे पत्राची प्रत जोडून असे कळविले की, दि. ३०/०३/२००९ रोजीच्या अर्जाबाबतची कोणतीही नोंद मिळून येत नाही. तथापि

प्रथम अपिलीय अधिकाऱ्याच्या आदेशानंतर जन माहिती अधिकाऱ्याने त्यांचे पत्र दि.०७/०५/२०१० नुसार माहिती पुरविली आहे. चार महिने उशिराने माहिती दिल्याने संबंधितांवर दंड करावा तसेच जन माहिती अधिकारी यांनी प्रथमः खोटी माहिती देऊन फसवणूक केल्याने त्यांचेवर कार्यवाही करावी.

आज सुनावणीच्या दिवशी जन माहिती अधिकारी यांचे प्रतिनिधी सहायक पोलीस निरिक्षक, लासलगांव पोलीस स्टेशन यांनी असा युक्तीवाद केला की, जन माहिती अधिकारी तथा उप विभागीय पोलीस अधिकारी यांनी त्यांचे पत्र दि.११/०१/२०१० नुसार उत्तर दिले आहे. अपिलार्थीना सांगितल्याप्रमाणेच उत्तर असल्याचे त्यांनी मान्य केले. त्यांनी पुढे असे सांगितले की, तत्कालीन जन माहिती अधिकारी तथा उप विभागीय सहायक पोलीस अधिकारी निफाड श्री. पी.आर. पाटील हे बदलून गेले आहेत. दि.३०/०३/२००९ च्या अर्जाची नोंद पोलीस स्टेशनला उपलब्ध न झाल्याने तशी माहिती देण्यात आली होती. तथापि प्रथम अपील निर्णयानंतर अर्जदाराकडून अर्जाच्या झेरॉक्स प्रती मिळवून कार्यवाही करून अपिलार्थीना कळविले आहे व चौकशी अहवाल उपलब्ध करून दिला आहे. तथापि आज सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थीनी तसा अर्ज त्यांच्याकडून पुन्हा प्राप्त करून घेतला नसल्याचे सांगितले. जन माहिती अधिकारी यांचे प्रतिनिधी खोटे बोलत असल्याचे सांगितले. सहायक पोलीस निरिक्षक, लासलगांव पोलीस स्टेशन हे नंतर प्राप्त करून घेतलेल्या अर्जाची नोंद केली असल्याबाबत किंवा प्रथम अपील निर्णयात, पुन्हा अर्ज प्राप्त करून घ्यावा अशी सूचना असल्याबाबत वगैरे कोणताही पुरावा दाखल करू शकले नाहीत. त्यामुळे अर्जदारांच्या युक्तीवादाला बळकटी येते व त्यांचे म्हणण्यानुसार प्रथम अपील निर्णयानंतर त्यांनी दि.३०/०३/२००९ चा अर्ज शोधून काढला आहे. मग तो अर्ज रेकॉर्डमधून मिळाला असल्याचे मूळ अधिकाऱ्याने खोटी माहिती दिली हे म्हणणे मान्य करावे लागेल.

प्रथम अपिलीय अधिकारी यांचे प्रतिनिधी यांनी असा युक्तीवाद केला की, या प्रकरणी पोलीस भरती प्रक्रियेची पूर्व तयारी व पोलीस भरती प्रक्रिया सुरु असल्याने सुनावणी मुदतीत होऊ शकली नाही. पोलीस भरती संपल्यानंतर दि.१७/०४/२०१० रोजी सुनावणी घेण्यात आली. या आदेशाच्या विवेचनात असे नमूद केले आहे की, अपिलार्थी यांनी अपील अर्जासोबत पोलीस निरिक्षक लासलगांव पोलीस ठाणे यांना पुरविलेल्या अर्जाच्या पोष्टाची पोहोच पावती सादर केली आहे, त्यामुळे सहायक माहिती

अधिकारी तथा सहायक पोलीस निरिक्षक लासलगांव यांनी त्यांच्या पोलीस ठाण्याच्या अभिलेखाची तपासणी करून उपलब्ध होणारी माहिती अपिलार्थीना ३० दिवसाच्या आत जन माहिती अधिकारी यांच्या मार्फत पुरविण्यात यावी.

आयोगास उपलब्ध करून देण्यात आलेली कागदपत्रे, अपिलार्थी व उत्तरवादी यांचा युक्तीवाद पाहता असे दिसून येते की, तत्कालीन जन माहिती अधिकारी तथा उप विभागीय पोलीस अधिकारी निफाड (श्री.पी.आर. पाटील) व सहायक माहिती अधिकारी तथा सहायक पोलीस निरिक्षक, लासलगांव यांनी अपिलार्थीना प्रथमतः खोटी माहिती देऊन अधिनियमाच्या कलम २०(१) चे उल्लंघन केले आहे. त्यामुळे हे दोघेही शास्तीस पात्र होतात. उप विभागीय पोलीस अधिकारी निफाड व सहायक पोलीस निरिक्षक लासलगांव यांचेवर एकत्रितरित्या रु.२५०००/- ची शास्ती का लादण्यात येऊ नये याबाबतचा खुलासा त्यांनी हे आदेश प्राप्त होताच ३० दिवसात थेट आयोगाकडे सादर करावा. विहित मुदतीत खुलासा प्राप्त न झाल्यास शास्तीचे आदेश कायम करण्यात येतील. पोलीस अधिक्षक नाशिक ग्रामीण यांना असे सूचीत करण्यात येते की, त्यांनी जन माहिती अधिकारी व सहायक जन माहिती अधिकारी यांचे जबाबदारीच्या प्रमाणात शास्तीच्या रक्कमेचे विभाजन करून आदेशाद्वारे त्यांना कळवावे.

अपिलार्थीनी आयोगाकडे दाखल केलेले द्वितीय अपील अंशतः मान्य करण्यात येऊन खालील प्रमाणे आदेश देण्यात येत आहेत.

आदेश

- १) अपील क्रमांक ४४५/२०१० अंशतः मान्य करण्यात येत आहे.
- २) तत्कालीन जन माहिती अधिकारी तथा उप विभागीय पोलीस अधिकारी निफाड (श्री.पी.आर. पाटील) व सहायक माहिती अधिकारी तथा सहायक पोलीस निरिक्षक लासलगांव यांनी अपिलार्थीना प्रथमतः खोटी माहिती देऊन अधिनियमाच्या कलम २०(१) चे उल्लंघन केले आहे त्यामुळे हे दोघेही शास्तीस पात्र होतात. उप विभागीय पोलीस अधिकारी निफाड व सहायक पोलीस निरिक्षक लासलगांव यांचेवर एकत्रितरित्या

रु.२५०००/- ची शास्ती का लादण्यात येऊ नये याबाबतचा खुलासा त्यांनी हे आदेश प्राप्त होताच ३० दिवसात थेट आयोगाकडे सादर करावा.

नाशिक
दिनांक   १५/०६/२०११

(मा. हि. शहा)
राज्य माहिती आयुक्त,
खंडपीठ नाशिक

प्रत,

- १ श्री.दत्ता संपत निकम, २५- अ, मेघदूत शॉर्पिंग सेंटर, नाशिक -४२२००२.
- २ जन माहिती अधिकारी तथा उप विभागीय पोलीस अधिकारी, निफाड उपविभाग, ता.निफाड, जि.नाशिक यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ३ जन अपिलीय अधिकारी तथा अपर पोलीस अधिक्षक, नाशिक ग्रामीण, अपर पोलीस अधिक्षक कार्यालय, नाशिक यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ४ पोलीस अधिक्षक, नाशिक यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ५ निर्णय नस्ती.

राज्य माहिती आयोग, खंडपीठ नाशिक यांचे समोर माहितीचा अधिकार
अधिनियम २००५ मधील कलम १९ (३) अन्वये दाखल झालेले अपील

अपील क्रमांक २०१०/रामाआ/अपील/सीआर/४४८
निर्णय दिनांक १५/०६/२०११

१ श्री. संजय मधुकर झाले
मु. भिंगारे पो. निमगाव (मढ) ता. येवला
जि. नाशिक.

: अपिलार्थी : अनुपस्थित

विरुद्ध

१ जन माहिती अधिकारी तथा
दुर्यम निबंधक, श्रेणी-२
दुर्यम निबंधक कार्यालय, येवला,
जि. नाशिक.

२ जन अपिलीय अधिकारी तथा
सह जिल्हा निबंधक, वर्ग-१
व मुद्रांक जिल्हाधिकारी यांचे कार्यालय, नाशिक.

: प्रतिवादी : अनुपस्थित

: उपस्थित

निर्णय

उपरोक्त प्रकरणी अपिलार्थीनी राज्य माहिती आयोगाच्या औरंगाबाद खंडपीठाकडे दिनांक ०५/०७/२०१० रोजी दाखल केलेले अपील आज रोजी आयोगाच्या विचाराधीन आहे.

अपिलार्थी यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६(१) अन्वये त्यांचा अर्ज दिनांक ०९/०४/२०१० नुसार जन माहिती अधिकारी तथा सह दुर्यम निबंधक, येवला, जि. नाशिक यांच्याकडून मौजे भिंगारे, ता. येवला येथील शेत जमिन सर्वे नं. १८ क्र. ६८ च्या जमिनीचा कोर्टात दावा दाखल असतांना कोर्टाने मनाई हुक्म दिला असतांना खरेदी-विक्री होऊ नये म्हणून आदेश दिले असतांना यापैकी अर्ध्या जमिनीची दि. २०/०३/१९९७ रोजी खरेदी-विक्री कशी झाली अशी माहिती मागीतली आहे. प्राप्त उत्तराने समाधान न झाल्याने अपिलार्थी यांनी त्यांचा अर्ज दि. ०४/०५/२०१० नुसार प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा सह जिल्हा निबंधक वर्ग-१ यांच्याकडे प्रथम अपील दाखल केले.

आज सुनावणीच्या दिवशी अपिलार्थी उपस्थित नाहित. त्यांनी अधिनियमातील कलम १९(३) नुसार आयोगाकडे दाखल केलेला द्वितीय अपील अर्ज हाच त्यांचा युक्तीवाद गृहित धरून सुनावणी

घेण्यात आली. या अर्जात अपीलाची कारणे अशी नमूद केली आहेत की, दिलेले उत्तर समाधानकारक नाही, फसवे आहे. भिंगारे शिवारीतील विषयांकित जमिनीला कोर्टाचा मनाई हुक्म असतांना खरेदीचा व्यवहार झाला तो कसा? आज सुनावणीच्या दिवशी प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा प्रभारी सह जिल्हा निबंधक वर्ग-१ नाशिक यांनी असा युक्तीवाद केला की, या प्रकरणी सह दुर्यम निबंधक, श्रेणी-२ येवला यांनी त्यांचे पत्र दि. १९/०४/२०१० नुसार अपिलार्थीच्या अर्जास प्रथम प्रतिसाद देऊन असे उत्तर दिले की, त्यांनी नमूद केलेल्या मनाई हुक्माचे अवलोकन केले असता, न्यायालयाने दिलेल्या आदेशामध्ये सह दुर्यम निबंधक, यांनी या मिळकतीचा दस्ताऐवज नोंदणी करू नये असे आदेश दिलेले नाहीत. त्यामूळे सदरच्या दस्ताऐवजाची नोंदणी झालेली दिसून येते. त्यांनी पुढे असा खुलासा केला की, दुर्यम निबंधक यांच्यासमोर जेव्हा हे दस्ताऐवज झाले तेव्हा त्यांच्यासमोर कोर्टाचा मनाई हुक्म दाखल झालेला नसल्याने तसेच त्या खरेदी खतास कोणीही हरकत घेतली नसल्याने दस्ताऐवजांची नोंदणी झालेली असणार. त्यांनी पुढे असाही युक्तीवाद केला की, माहिती अधिकारी यांच्याकडे केलेला अर्ज हा माहितीची मागणी करणारा नसून कारवाईवर प्रश्न करणारा आहे. असे असूनही अर्जदार यांना जन माहिती अधिकारी यांनी माहिती देणेबाबत कार्यवाही केलेली आहे. माहितीचा अधिकार कायद्याअंतर्गत कारवाई करणे अपेक्षित नाही. अर्जदाराने विचारलेले प्रश्न जे १९९७ च्या परिस्थिती / कार्यवाही संदर्भातील आहेत. दुर्यम निबंधक कार्यालय हे केवळ नोंदणी कार्यालय असून वेळोवेळी शासनाकडून प्राप्त होणाऱ्या आदेशानुसार कार्यवाही करीत असते. तथापि प्रत्येक दस्त नोंदणीसाठी कोणतीही निर्णय प्रक्रिया लिखित स्वरूपात अभिलिखीत करण्याची कार्यपद्धती शासनाने निश्चित केलेली नाही. यास्तव अर्जदारास अभिप्रेत प्रश्नांची उत्तरे माहिती स्वरूपात पुरविता येत नाहीत असा निर्णय अपिलीय अधिकारी यांनी पारित केला असून प्रथम अपील निकाली काढण्यात आले आहे. त्यांनी पुढे असेही सांगीतले की, या प्रकरणी प्रथम अपील अर्जावर दि. ०२/०६/२०१० चे पत्रान्वे आदेश पारित केले आहेत.

आयोगास उपलब्ध करून देण्यात आलेली कागदपत्रे व उत्तरवादी यांचा युक्तीवाद पहात असे दिसून येते की, अपिलार्थीनी अभिलेखात उपलब्ध असलेली कोणतीही माहिती मागीतलेली नाही व खरेदी-विक्री झाली या बाबत जन माहिती अधिकारी यांना प्रश्न विचारून स्पष्टीकरण मागितलेले आहे.

माहिती अधिकार अधिनियमातील कलम २(च) मध्ये "माहिती" या शब्दाची व कलम २(त्र) मध्ये "माहिती अधिकार" या संज्ञांची व्याख्या दिली आहे. त्यानुसार जन माहिती अधिकारी यांनी स्पष्टीकरण देणे, कारवाई करणे अपेक्षित नसून उपलब्ध कागदपत्रांच्या प्रती पुरवावयाच्या आहेत. तरीही जन माहिती अधिकारी यांनी अपिलार्थीना उचित असे उत्तर दिले आहे.

उपरोक्त विवेचनाच्या पार्श्वभूमीवर अपिलार्थीनी आयोगाकडे दाखल केलेले द्वितीय अपील निकाली काढण्यात येऊन खालील प्रमाणे आदेश देण्यात येत आहेत.

आदेश

१. अपील क्रमांक ४४८/२०१० निकाली काढण्यात येत आहे.

स्थळ : नाशिक

(मा. हि. शहा)

दिनांक : १५/०६/२०११

राज्य माहिती आयुक्त,

खंडपीठ नाशिक

प्रत,

- १ श्री. संजय मधुकर झालटे, मु. भिंगारे पो. निमगाव (मढ) ता. येवला जि. नाशिक.
- २ जन माहिती अधिकारी तथा सह दुर्यम निबंधक, श्रेणी-२, दुर्यम निबंधक कार्यालय, येवला जि. नाशिक यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ३ जन अपिलीय अधिकारी तथा सह जिल्हा निबंधक, वर्ग-१ व मुद्रांक जिल्हाधिकारी यांचे कार्यालय, एनडीए टॉवर, संभाजीचौक, उंटवाडी, नाशिक यांना या निकालपत्रातील नोंदीसंदर्भात पुढील कार्यवाहीसाठी.
- ४ निर्णय नस्ती.

